

Написано от Боян Стефанов

Сряда, 10 Февруари 2021 07:46 - Последна промяна Петък, 12 Февруари 2021 08:10

impressio.dir.bg

9 февруари 2021

РАСТЕ, НО НЕ СТАРЕЕ

Трамвай без релси: "Ура" за първия тролей в България

Преди 80 години горнобанчани виждат най-крупната придобивка от присъединението си към Голяма София

40 години след пускането на първия трамвай в София и само 6 след началото на автобусния обществен транспорт, по столичните улици се появява нов вид превозно средство - тролейбусът.

Първата тролейбусна линия е открита официално на 8 февруари 1941 г. от столичния кмет

инж. Иван Иванов. Дължината е едва 3,3 км и свързва Горна баня с трамвайната спирка "Горнобански път".

Първоначално се обслужва само от две коли. Събитието е описано в сп. "Сердика" - издание на Софийската община.

След присъединяването на няколко околни селища, Столицата ни нарастна, но нарастнаха и грижите на общинската управа. Много нещо имаше и има да се прави, за

Написано от Боян Стефанов

Сряда, 10 Февруари 2021 07:46 - Последна промяна Петък, 12 Февруари 2021 08:10

да могат присъединените селища да се приравнят в благоустройствено и културно отношение към стария град.

Едно от присъединените селища е Горна баня. Хубавото му местоположение върху южния склон на един от Люлинските хълмове, прочутите му минерални бани и предприемчивото му население и, най-последно, мощната подкрепа на Голяма София, са предостатъчни условия, за да се превърне това селище в един от най-хубавите кътове на родината ни.

Но както във всички летовни селища и животът на Горна баня е подложен на резки колебания: докато през лятото там се струпват хиляди летовници, които търсят лек и здраве от топлите минерални води, през зимата селото замира.

Построените за посрещането и настаняването на много хиляди гости хотели и вили пустеят, благодатната вода се използва частично само за наливане на бутилките, а населението по неволя трябва търпеливо да чака следващото лято. Една от главните спънки, които откъсваха Горна баня от "света" през зимата, бе липсата на удобна и евтина връзка със средищния град.

Много пъти са се застъпвали горнобанчани за приравняване поне към Княжево и Надежда чрез прокарването на трамвай или автобус, но едва през 1940 г. Дирекцията на трамваите и осветлението при Столичната голяма община пристъпва към строежа на първата в България тролейбусна мрежа от спирката "Горна баня" на трамвайната линия София-Княжево до селото.

На 8 февруарий т. г. със скромно тържество стана и официалното пускане на тролейбусите. Цялата общинска управа на Столицата, начело с кмета г-н инж. Иванов, много други официални лица и граждани пристигнаха първи с двете коли на площада сред Горна баня.

През време на това първо пътуване, сред веселите разговори на първите пътници, се разнася внушителен и самоуверен кондукторски глас. Сам Директорът на трамваите и осветлението, г-н инж. Пешев, с кондукторска чанта през рамо, събира първия приход от таксата за возенето...

Голяма е радостта на горнобанчани. Това не е вече лъжа! С очите си виждат най-крупната придобивка от присъединението си към Голяма София. Едва сега тяхното село наистина се "присъединява" към Столицата на България чрез тая постоянна, евтина и удобна превозна линия.

Цялото горнобанско население, събрало се в празнично облекло и настроение на средселския площад, както и големият красноречив надпис на арката: "Да пребъде Столичната голяма община!" - са най-непосредственият и внушителен израз на голямата радост и благодарност на Горна баня. Множеството посреща с шумна радост и нестихващо "Ура!" първия "трамвай без релси", както сам народът го нарича.

След обичайния водосвет, г-н инж. Иванов застава с ножица в ръка пред трицветната лента и с пожелание, новата тролейбусна линия да помогне всестранното преуспяване на Горна баня, прерязва тая символична преграда, като обявява тържествено тролейбусната линия за пусната в движение.

Говорят след това местните представители. С възторжени речи те изказват "официално" голямата радост, благодарност и признателност на населението.

А ето как отразява народната радост и малкият поет, още ученик от местната прогимназия. Стихотворението му, написано по случай това велико събитие за селото

Написано от Боян Стефанов

Сряда, 10 Февруари 2021 07:46 - Последна промяна Петък, 12 Февруари 2021 08:10

му, бе четено на тържеството. След като описва с детска наивност хубостите на Горна баня, той заявява много вярно...

"Ала тук едно недостиг беше...
То бе тролейбусът нужен напоследък,
от който зависеше нейният напредък.
Но най-после и той дойде!
Слънце пресветло с него ни огре!"

Но самото местно население дава много по-непосредствен и искрен израз на благодарността си: млади девойки, по стар народен обичай, даряват с домотъкани кърпи и ризи управниците на Голяма София. А въодушевените горнобански младежи грабват кмета г-н инж. Иванов и го понасят на ръце сред общото и нестихващо "Ура!" на народа.

През време на скромната закуска, вместо обичайния голям банкет, г-н кметът, трогнат от хубавия прием, съобщава още една радостна новина за Горна баня: наскоро ще се прокара и водопровод в селото.

А събраните от първия - "почетния" рейс на тролейбуса 1800 лева, заедно със спестените от несъстоялия се голям банкет пари, или всичко около 6000 лв., отиват за подпомагане семействата на повиканите на временно обучение бедни горнобанчани. За да се увери населението веднага в удобствата, сигурността и другите предимства на возенето с тролейбусните коли, разрешава му се през целия ден да се вози на тях безплатно.

Зарадваните горнобанчани разглеждат и разпитват за всичко. Ватманите и кондукторите им обясняват с готовност: моторите имат по 85 киловата мощност, което се равнявало на 115 конски сили, и работят с три спирачки: ръчна, крачна и електрическа. С обикновен товар колите развиват 45 километра в час. Сигурно нещо е това! Макар и да не могат да се откъсват от двете електропроводни въжета, от които черпят чудната сила да се движат, колите могат свободно и ловко да маневрират по на четири метра вляво и толкова вдясно по шосето, според нуждата, така че пътят им в никой случай не остава по-тесен от 8 метра.

И няма опасност от катастрофа, или пожар. При това, в сравнение с автобусите, тролейбусните коли, освен че не хабят толкова много гумите си, винаги са готови за лесно и бързо пускане в движение. Няма наливане и изливане водата от радиаторите за охлаждане, няма страх да не замръзне водата през зимата. Само натисни ръчката и готово! Карай ватмане!

Още в първите дни на използването, двете мощни коли се оказват съвсем недостатъчни за извънредно претоварения "трафик" по тая линия. Веднага се забелязало чувствително увеличение и на притока от приходящи и къпещи се в местните минерални бани. Затова Дирекцията на трамваите и осветлението е влезла навреме в преговори за доставката на още три тролейбусни коли.

И всеки път, когато изящните коли се изкачват безшумно по стръмния горнобански път или слизат стремително и сигурно надолу, както очарованите от прекрасните гледки на околността пътници, така и хилядите местни жители и летовници в това рядко лечебно и климатично място, спасени и облекчени най-после от страшния шум и прах, ще си спомнят, може би, кому най-вече дължат това и ще шептят с гореща благодарност:

Написано от Боян Стефанов

Сряда, 10 Февруари 2021 07:46 - Последна промяна Петък, 12 Февруари 2021 08:10

"- Да пребъде Столичната голяма община!"

сп. "Сердика", кн. 2/3, 1941 г.

Цялата статия може да прочетете на адрес:

<https://impressio.dir.bg/izgubenata-balgariya/tramvay-bez-relsi-ura-za-parviya-trolley-v-balgariya>